

ZNMK

Jrg 25 nr 2 herfst 2018

ZAANSE NATUUR & MILIEU KRANT

Zwerfafval en
zwerfvuil

Nacht van de Nacht
27 oktober

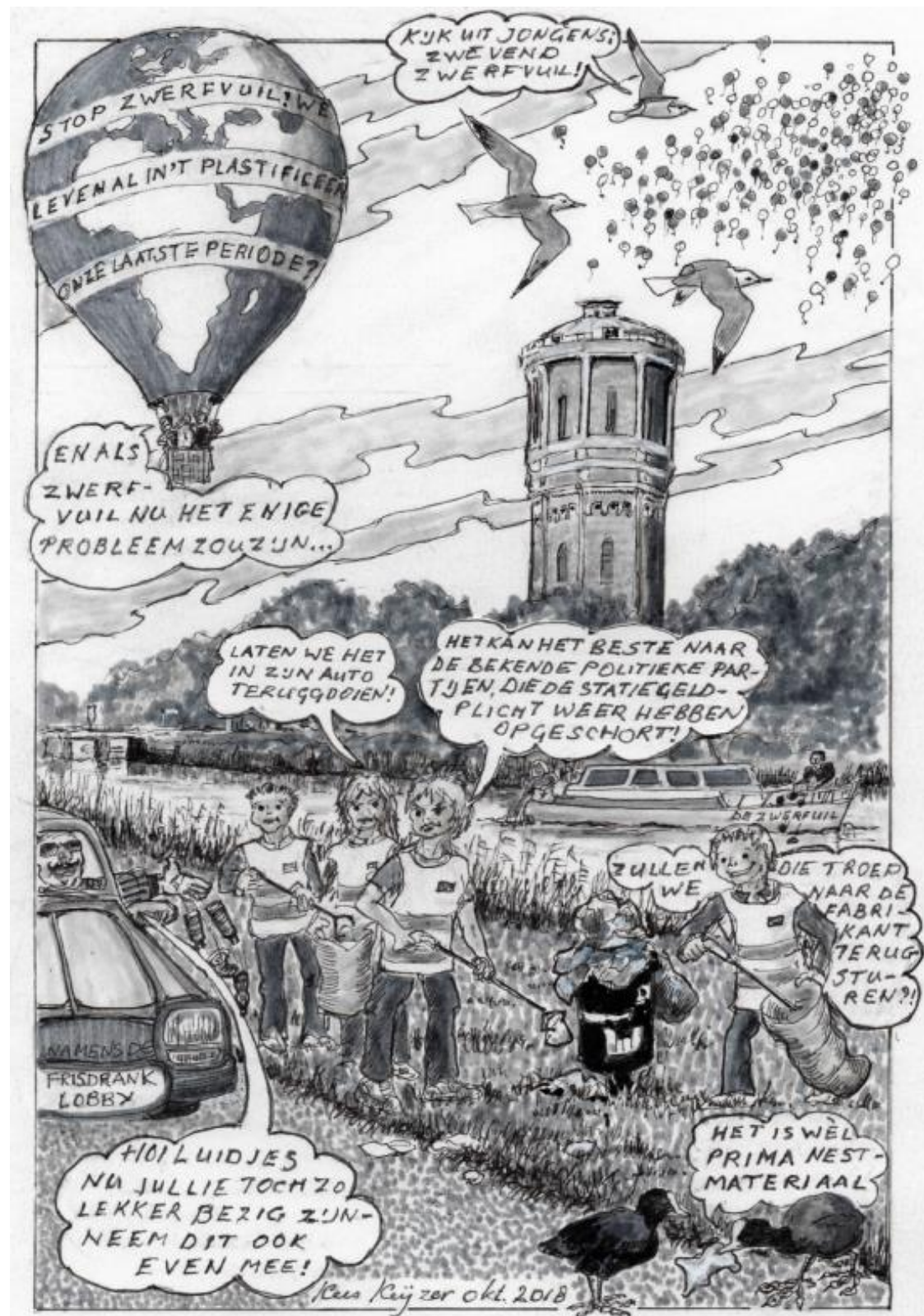
Japanse
duizendknoop

Toekomst Zaanse
Schans

Excursie rond de
sluis in Zaandam

Lagere
energierekening

Oostenrijkse eik

Uitgave van de Zaanse Natuur en Milieu Organisaties

COLOFON

De Zaanse Natuur- en Milieukrant is een uitgave van het Zaanse Natuur- en Milieu Overleg (ZNMO). De krant verschijnt vier maal per jaar. De inhoud van de artikelen geeft niet noodzakelijkerwijs de visie van de redactie weer.

In Zaanstad bestaan diverse organisaties die zich (ook) inzetten voor natuur en milieu. Het ZNMO zorgt er voor dat deze afzonderlijke organisaties van elkaars activiteiten op de hoogte blijven, door periodiek overleg en door de uitgave van deze Zaanse Natuur- en Milieukrant. Ook treedt het ZNMO in voorkomende gevallen naar buiten met een gezamenlijk standpunt over een bepaalde kwestie.

Lidorganisaties ZNMO

- Kontakt Milieubeheer Zaanstreek
6353580 kmz@dds.nl
- Fietzersbond afd. Zaanstreek
6176250 sonjapuhl@hotmail.com
- KNNV Zaanstreek
secretaris@zaanstreek.knnv.nl
- Belangengroep Nauerna en Hart voor Stad
6871905, j.h.lalk@planet.nl
- Hengelsport Vereniging Zaanstreek
6310183, jcldejong@upcmail.nl
- Milieudefensie Zaanstreek
06-48363237
zaanstreek@milieudefensie.nl
- OBW Ongeschonden Behoud Westzijderveld, 075-6167192
obwsecretariaat@upcmail.nl
- Open Polders Assendelft 6700267
openpoldersassendelft@hetnet.nl
- Staatsbosbeheer Veenweiden (Zaanstreek) 6282628
d.ofman@staatsbosbeheer.nl
- Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek"
www.vogelwachtzaanstreek.nl
- Wild Beheer Eenheid Zaanstreek
06-24239997
wbezaanstreek@xs4all.nl
- Zaanse Natuur en Milieu Centrum
6312020 info@zaansnatuuren
milieucentrum.nl
- Zaanse Energie Koöperatie
06-33800429
info@zaanse-energie.nl

Redactie: Loek Vlaanderen, Rita Melk, Elsa Loosjes, Gerrit Jan van der Schoor (vormgeving).

Aan dit nummer werkten verder mee: Erna van Gils, Thecla Graas, Kees Keijzer, Sonja Puhl,

Deadline volgende krant: 26 nov. 2018

Herfst

Tijdens het Zaanse Natuur- en Milieu-overleg hebben we van een bevoegen verteller – Roel van Gerwen – een uitleg gekregen over het Innovatie Programma Veen (IPV). In het gebied naast de stortlocatie Nauerna wordt onderzoek gedaan naar het tegengaan van bodemdaling in de veenweidegebieden. De bodemdaling is in onze groene omgeving een fors probleem. Dit onderzoek (van Wageningen Universiteit, Onderzoekcentrum BWARE en Natuurlijke Zaken) spitst zich toe op de mogelijkheid van het inrichten van andere multifunctionele agrarische bedrijven in het gebied en opent een perspectief om de daling weer in groei om te zetten. Zeer belangrijk voor natuur en milieu, biodiversiteit maar ook voor zaken als waterbeheersing (w.o. het tegengaan van hittestress). Het onderzoek wordt niet alleen in dit gebied gedaan maar vindt ook plaats in Friesland. Het wordt getrokken door Landschap Noord-Holland, Water Land en Dijken, de Provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de gemeente Zaanstad.

Wat gaan ze daar precies onderzoeken?

- 1 PV Veeteelt met drukchains. Ze gaan op ca. 50 cm onder het maaiveld buizen in de bodem brengen die doorlopend water in het land brengen. Daardoor blijft er meer water in het perceel waardoor uitdroging (veen-scheuring) minder zal optreden en dus ook minder veen 'verbrandt'.
 - 2 IPV Natuurontwikkeling door het herstellen van oude waterlopen - met orchideerijk rietland - en het uitgraven van petgaten, met verlandingsvegetatie. Het lijkt me duidelijk dat de natuur hier een kans krijgt door vergroting van biodiversiteit (en het aanleggen van een vogelkijkhut van lisdoddemateriaal).
 - 3 IPV Paludicultuur. Hierbij worden azolla, kleine en grote lisdodden en veenmos geteeld. De totale opbrengsten zoals melk, eiwitten, vezels en veenmos kunnen in allerlei producten worden gebruikt, in de voedings- en verpakkingindustrie. Vezels, bijvoorbeeld, kunnen ook tot isolatieplaten worden verwerkt.
- Dit even over de ZNMO vergadering van 13 september jl.
- Deze krant staat in het teken van zwerfvuil. Twee dames die zich bijna dagelijks vrijwillig – net als vele anderen (Zwerfinators) – in onze omgeving inzetten om hun buurt en onze straten, parken en stations vrij maken van

zwerfvuil (vnl. plastic, blikjes en ballonnen).

Maar niet alleen in de stad komen ze het tegen. Ook in het buitengebied treffen ze het aan. We hebben ze gevraagd hun ervaringen eens op papier te zetten, dus, die kunt u nu lezen.

Hierop aansluitend vraag ik even aandacht voor de actie "Tientje van Stientje". Dit is een protest tegen de plannen van staatssecretaris Stientje van Veldhoven om de uitbreiding van statiegeld uit te stellen. Mensen kunnen de tijd die ze besteden aan het vrijwillig rapen van zwerfafval doorgeven en een factuur sturen - voor tien euro per uur - aan de staatssecretaris. Deze ludieke actie vindt voornamelijk plaats via het twitter-account @tientjestientje en is een reactie op de plannen om het bedrijfsleven opnieuw de kans te geven zelf het zwerfafval terug te dringen. Hiervoor heeft het bedrijfsleven al sinds 2002 volop kansen gekregen, maar het lukt maar niet. De frisdrankenindustrie heeft nog steeds een stevige lobby in Den Haag.

En ook in dit nummer weer mooie informatie vanuit de Fietzersbond (over de toekomst van de Zaanse Schans), de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (over de planten in de omgeving van de sluis in Zaandam), en van Milieudefensie - en achterop natuurlijk weer een nieuwe bijzondere boom.

Groet, tot volgende keer weer.

Rita Melk

ZNMK

Redactieadres en abonnementen-administratie: ZNMK, Kleine Tocht 4a 1507 CB Zaandam
Telefoon: 6353580 of 6212153
E-mail: kmz@dds.nl
Website: www.kmz1971.nl
Abonnementsprijs € 6,- per jaar.
Abonnement samen met lidmaatschap KMZ €15,- per jaar.
Bankrekening
NL62INGB0002368420

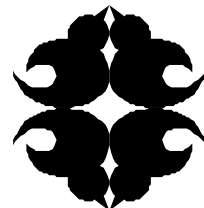
Milieumeldingen

Voor milieumeldingen kunt u bellen:

- Gemeente Zaanstad: 14 075
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 0800 – 1836 (24/7). Ook kunt u op hun site, www.odnzk.nl, een klachtenformulier invullen.
- Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS): 020 - 6015555 of www.bezoekbas.nl

KONTAKT MILIEUBEHEER ZAA NSTREEK

KMZ is in 1970 opgericht. De vereniging heeft tot doel het welzijn te bevorderen door te waken voor milieuaantasting en door het milieubeheer in de Zaanstreek te activeren. Dit geldt in de ruimste zin van het woord. KMZ zet zich in voor beperkte uitbreiding van Schiphol, voor verstandige ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied, voor beperking van de automobiliteit en behoud van het restant Zaanse veenweidegebieden. KMZ werkt zo veel mogelijk in samenwerking met verwante organisaties.

Zwerfafval

Zwerfafval is in de aandacht. Krantencolumns, Facebookpagina's, sites, besteden aandacht aan allerlei opruimacties.

Opruimacties

In de Zaanstreek is de groep "Zaanse Schonen" actief. Met Buurtcentrum De

Pelikaan in Krommenie als uitvalsbasis. Daarnaast zijn er vrijwilligers in de Wormerveerse Schrijversbuurt, Koog aan de Zaan en de wijk Westerwatering van Zaandam actief.

Circa 160 mensen zijn inmiddels aan het opruimen geslagen (www.facebook.com/ZaanseSchonen).

In Purmerend woont Dirk Groot alias de Zwerfinator (www.zwerfinator.nl).

Dirk is al jaren bezig en heeft inmiddels veel data verzameld. Hij is ook in te huren als gastdocent/spreker of adviseur, voor bedrijfsuitjes, teambuilding en workshops.

Ook de facebook community groep:

Zwerfie Purmerend is zijn initiatief:

Informatie voor, door en over iedereen die wel eens een #zwerfie opdraait in regio Purmerend.

Zijn laatste actie is "Tientje van Stientje" een protest tegen de plannen van staatssecretaris Stientje van Veldhoven om de uitbreiding van statiegeld uit- en daardoor mogelijk zelfs af te stellen. Mensen kunnen de tijd die ze besteden aan het vrijwillig rapen van zwerfafval doorgeven en hij maakt een factuur voor tien euro per uur voor de staatssecretaris!

Verder zijn er mensen die beweging combineren met opruimen:

Daniella Ernsting organiseert opruimwandelingen in Purmerend en de Beemster.

Er is zelfs een nieuw werkwoord: ploggen = joggen en tevens zwerfies opruimen.

Tijdens de De Boskalis Beach Cleanup Tour van Stichting De Noordzee werden zelfs sleeën gebruikt om het strand schoon te maken. Dit is een uitvloeisel van een nieuwe sport: pullka. Een slee met ballast (meestal zand) voorttrekken tijdens het lopen. Een wereldwijde beweging ook in Amsterdam actief is Trashless met site www.trashless.earth/ Opruimevenementen en daten!

Pilot

Nederland Schoon gaat van 3 september tot en met eind oktober als proef zwerfafval extra aanpakken in de Zaandamse wijken Nieuw West, Oude Haven,

Blijf je kijken?

Of help je mee?!

**Zaterdag
20 okt 10.00 uur
Albert Heijn XL ZMC
Kon. Julianaplein 10
Ingang zorgboulevard
Zaandam**

*Koffie, thee & limonade
Na afloop: broodjes*

**gezellig
& actief**

**ZAANSE
OPRUIM
ESTAFETTE**

1 uurtje voor een schoner buurtje

Een initiatief van betrokken bewoners

Oud West, Centrum, Zuid, de Rosmolenwijk, Poelenburg, Peldersveld, Hoornseveld, Kogerveld en 't Kalf. Er is gekozen voor een "hanteerbare" oppervlakte en de pilot beperkt zich tot de winkelgebieden in de stadscentra (ook Veghel, Rotterdam en Heerenveen doen mee). Opruimers zijn niet blij met deze pilot, bang voor uitstel/afstel van statiegeldregeling. Het zwerfafval is ook meestal elders te vinden, in plantsoenen, bermen langs fietspaden.

Stichting Nederland Schoon (of NederlandSchoon) is een onafhankelijke stichting die in 1991 door het bedrijfsleven, de ANWB en de NVRD

(Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement) is opgericht.

Statiegeld

Steeds meer mensen rapen zwerfafval op. Maar wie opruimt helpt er aan mee, dat statiegeld niet wordt ingevoerd. Invoering van statiegeld is namelijk afhankelijk gemaakt van de vraag hoe schoon de openbare ruimte in het najaar van 2020 is. In landen waar statiegeld geheven wordt, is er een duidelijk verband geconstateerd met de hoeveelheid zwerfafval.

Jeugd

De Plastic Soup Foundation www.plasticsoupfoundation.org heeft

een lespakket ontwikkeld. Met dit lespakket leren kinderen alles over plastic soep en gaan ze actief aan de slag om het plasticverbruik te verminderen.

Het schooljaar 2017-2018 was bij alle 25 scholen van Agora een operajaar. Groepen 6 t/m 8 bezochten de jeugdopera "Hondenhartje". Deze opera had als thema plastic soup. Dit thema werd verder uitgewerkt in kunstwerken gemaakt van plastic afval.

Overheid

De overheid cq gemeente cq provincie kan bijdragen aan een schonere omgeving. Door voldoende afvalbakken te plaatsen en bestaande initiatieven te steunen en te faciliteren.

Blijf opruimen, maak gebruik van apps voor registratie en doe mee aan "Tientje van Stientje".

Marijtte Hopman?

Zwerfvuil

ELZA VAN STAAVEREN
'ALS NIEMAND IETS DOET, DAN GEBEURT ER OOK NIETS'

Omdat Loek Vlaanderen weet dat ik zwerfvuil opdraai, vroeg hij me er wat over op te schrijven.

Eerst woonde ik in Kogerveld en ergerde me aan zwerfvuil rond de flat. Ik kon twee dingen doen, me blijven ergeren en hopen dat de gemeente het opruimt, of zelf wat vuil prikken en zien dat het schoon is. Al snel deden twee vriendinnen ook mee met het afval rond hun flat opruimen.

Later kwam de Zwerfvuilestafette: 1x per maand op zaterdagmorgen gaan we met een groep vrijwilligers in Zaanstad vuil prikken. Steeds in een andere wijk, en uit die wijk komen ook bewoners helpen. De gemeente, d.i. onze trouwe Mehmet, komt dan met zijn vrachtwagentje, met afvalzakken, grijpers, handschoenen en blauwe hesjes. Op het hesje staat "Schoon Zaanstad, een uurtje voor mijn buurtje." Mehmet zorgt dat de volle vuilniszakken of grote stukken vuil worden afgevoerd. De meeste vrijwilligers houden ook zelf een eigen stuk straat of park schoon.

In 2017 zocht HHNK contact met de "stille rapers" in Noord-Holland. We kregen een rondleiding door het gebouw in Heerhugowaard, en men vertelde van het werk van het waterschap. HHNK betekent Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en is een waterschap dat gemalen en afvalwaterreinigingsinstallaties beheert.

Het waterschap is heel blij met de rapers, of ze nu straten, bermen of sloten schoonmaken met een bootje, of zelfs met een sup board, in Alkmaar. Er moet zo min mogelijk plastic afval in het water komen, want anders krijgt men

problemen met de gemalen. Men kijkt al naar oplossingen om voor de gemalen het afval eruit te vissen. Maar het beste is: zo min mogelijk afval in het water. Dan komt het ook niet in zee.

Ik doe ook jaarlijks mee met de 'Boskalis Beach Clean up'. In de maand augustus maken vrijwilligers het hele strand schoon, van Schiermonnikoog tot Cadzand.

Dit jaar heb ik met twee zussen en een zwager en 70 anderen, jong en oud, van Petten tot Camperduin geprikt. Dit jaar moesten we de ballonnen met touwtjes apart houden. We vonden er 300, vaak met heel lange linten,

gevaarlijk voor de vogels. Het zijn de ballonnen, die in ziekenhuizen worden verkocht.

Het is jammer, dat de hoeveelheid zwerfafval nog niet mindert. Hopelijk komt er statiegeld op kleine plastic flesjes en blikjes, dan gaat iedereen ze rapen, want het levert geld op.

Ik hoop die tijd wel mee te maken.

Elza van Staaveren

Invasieve exoot Japanse duizendknoop

Het dumpen van plantenresten heeft bijgedragen aan een wijde verspreiding.

Bedreiging

Duizendknoop is extreem invasief door het vermogen zich te vestigen op een zeer uitgebreid scala aan bodemtypes. Op plaatsen waar duizendknoop verschijnt, breidt hij zich zeer sterk uit. De plant produceert in een jaar 15 kg biomassa per vierkante meter en vormt een eigen biotoop en daardoor een bedreiging van de inheemse flora en ongewervelde dieren.

De naam Japanse duizendknoop wordt gebruikt voor drie soorten, namelijk de Japanse, de Sachalinse (genoemd naar het eiland Sachalin) en de Boheemse duizendknoop. Deze laatste is een kruising tussen Japanse en Sachalinse duizendknoop.

Deze 'knopen' zijn invasieve planten, ze vermeerderen zich snel en worden dan een bedreiging van de Nederlandse flora.

Historie

De Japanse duizendknoop is afkomstig uit Oost-Azie (Japan, China, Taiwan en Korea) en is ingevoerd tussen 1829 en 1841 uit Japan door Von Siebold, een Duitser die als arts diende in het Nederlands-Indisch leger. Hij is beroemd geworden door zijn onderzoek naar de Japanse flora en fauna. De door hem ingevoerde planten werden gekweekt in een kwekerij aan de Lage Rijndijk in Leiden. In 1848 wordt de Japanse knoop in de catalogus van de kwekerij genoemd. Deze kwekerij is de meest waarschijnlijke bron van de meeste, zo niet van alle, in Europa voorkomende Japanse duizendknopen. In 1850 is er vanuit de kwekerij materiaal naar Kew Gardens verstuurd en van daar is de plant over Engeland en naar alle waarschijnlijkheid ook naar de Verenigde Staten verspreid. Aan de Lage Rijndijk in Leiden schijnen de oorspronkelijke exemplaren nog op de dag van vandaag in een tuin voort te leven. In Nederland is Japanse duizendknoop voor het eerst in 1886 verwilderd aangetroffen in de omgeving van Baarn. Daar waren in het verleden grote tuinen met exotische gewassen.

Bestrijding

De gemeente Zaanstad heeft gekozen voor een proefbestrijding met heet water om zo de wortels van de Japanse knoop dood te maken. Helaas is de proef niet gelukt.

De wortels zijn bijna niet stuk te krijgen. Dit was de enige bestrijding zonder gif. De vraag kwam op of alle bodemleven door het hete water niet ook dood gemaakt werd. De methodes worden tegen elkaar afgewogen: gif of heet water: wat is de minste schade?

De grote vraag is: hoe worden de invasieve exoten in de Zaanstreek bestreden? Welke voorlichting krijgen

de bewoners, welke mogelijkheid zijn er voor het afvoeren van het plantenmateriaal (grond en wortelstokken)?

Voor verdere informatie zie:

www.wur.nl/nl/artikel/Japanse-duizendknoop-Wat-kun-je-eraan-doen.htm.

De groene doe agenda

Zaterdag 27 oktober Nacht van de Nacht, aanvang 20 uur. Vanuit Staatsbosbeheer, Middel 180 te Westzaan, wandelen door het moeras. Beperkt aantal plaatsen, kosten € 5,--

Zaterdag 3 november v.a. 9.30 u Natuurwerkdag Kalverpolder Leeghwaterweg 200 meter voor verkeerslicht Engewormer Ringdijk Opgave www.natuurwerkdag.nl/locatie/kooiakkers-kalverpolder

Zaterdag 1 december 10^e Noord-Hollandse Natuurdag van 10 tot 16 uur, in Aristozalen bij Station Sloterdijk. Toegang gratis.

Woensdag 12 december Zaans Natuur Overleg 19.45 uur Kleine Tocht 4

Donderdag 13 december Wandeling Socialistische Partij, aanvang 15.30 uur, Grote parkeerplaats bij station Krommenie-Assendelft

Vrijwilligers voor natuurwerk

Oostzanerveld door Vogelwacht Zaanstreek op zaterdagen 3 en 24 november. Aanvang 9.15 bij het Zaans Hoekje, Watering 1 te Zaandam

Kooiakkers

KNNV werkgroep Kooiakkers organiseert werkdagen elke eerste zaterdag van de maand van 9.30 tot 14.00 uur. Bij: Leeghwaterweg 200 m voor de Ringdijk Wijdewormer.

Kalverpolder

Stichting Kalverpolder organiseert iedere dinsdag een werkdag van 9.00 tot 14.30 uur, werkplek is Kalverringdijk 32 te Zaandam.

Westzijderveld

OBW en Vogelwacht organiseren werkdagen op zaterdag 20 oktober, zondag 18 november en zaterdag 15 december. Verzamelen om 9:15 uur bij molen De Schoolmeester.

Nacht van de Nacht 2018

Op zaterdag 27 oktober a.s. organiseert Staatsbosbeheer Zaanstreek (SBB), met medewerking van Kontakt Milieubeheer Zaanstreek (KMZ) en Vogelbeschermingswacht Zaanstreek een wandeltocht (4,5 km) door het donkere natuurgebied het Guisveld. Vertrek vanaf de Staatsbosbeheerboerderij, de Middel 180, 1551 ST, Westzaan tussen 19.30 uur en 21.00 uur. De kosten zijn € 5,00 per persoon. Helaas is de wandeltocht niet meer gratis, want net als andere organisaties is SBB zwaar gekort op de gemeentelijke- en provinciale subsidies en moet dus veel meer voor haar eigen inkomsten zorgen.

Waar is de nacht nog donker?

De duisternis is goed waar te nemen in het Guisveld, zeker als je het gebied in gaat met de boot en daarna wandelt

over een van de SBB-percelen. Om zo de donkere avond te ervaren, kinderen vinden dit over het algemeen altijd erg spannend.

Het terrein is niet geschikt voor mindervaliden en er mogen geen honden mee. Houdt uw kinderen en elkaar goed in de gaten en zorg voor warme, waterdichte kleding en waterdicht schoeisel, het kan koud en regenachtig zijn.

Heeft u de wandeling volbracht dan stapt u weer in de boot die u terugbrengt naar de Staatsbosbeheerboerderij alwaar u in de schuur wordt verwelkomt met warme chocolademelk en koek en waar de kinderen uilenballen kunnen pluizen met een vrijwilliger van de Vogelbeschermingswacht Zaanstreek. KMZ staat hier ook en laat a.d.h.v. een

fotoreportage zien welke lichtvervuiling er zoal rond het Guisveld waar te nemen is.

Inschrijven voor de wandeltocht via: www.staatsbosbeheer.nl/activiteiten/zaanstreek/nacht-van-de-nacht-in-de-zaanstreek

Er is een beperkt aantal plaatsen en alle inschrijvingen gaan op volgorde van binnenkomst en VOL is VOL..

Goed voorbeeld Wormerland

Op voorstel van GroenLinks heeft de gemeente Wormerland besloten om de openbare verlichting tijdens de Nacht van de Nacht uit te zetten. Ook zal de gemeente bedrijven en particulieren vragen hun sier-, gevel en reclameverlichting te doven.

10e Noord-Hollandse Natuurdag

Op zaterdag 1 december is er weer een Noord-Hollandse Natuurdag, een dag vol interessante lezingen en gezellige ontmoetingen. Deze natuurdag wordt één keer in de twee jaar gehouden en alle Noord-Hollandse natuurliefhebbers zijn daar van 10.00 tot 16.00 uur van harte welkom. Vrijwilligers én professionals. Het programma bestaat uit lezingen, workshops en een informatiemarkt.

12 presentaties

Er zijn maar liefst 12 presentaties in twee parallelle sessies rond het thema 'nieuw elan voor de Noord-Hollandse natuur'. Het precieze programma wordt later hier bekend gemaakt.

Informatiemarkt

Er zijn veel stands van bedrijven en natuurorganisaties. Met allerlei artikelen zoals tweedehands natuurboeken, nestkasten en onderkomens voor allerlei andere dieren, natuurreizen en kunst. Let op: neem contant geld mee, want pinnen is niet mogelijk. Wilt u zelf aanwezig zijn met een stand? Mail dan Loes Staal, flgrusta@hetnet.nl.

Nadere informatie

De toegang is **gratis**. Het pand van Aristo Amsterdam is gelegen aan de Teleportboulevard 100, tegenover Station Amsterdam Sloterdijk. Vanaf dit station is het slechts 2 minuten lopen. Neem zelf eten mee. Bij de bar is koffie en thee verkrijgbaar.

De Provinciale Organisaties Flora en Fauna (P.O.F.F.) en Landschap Noord-Holland organiseren deze Natuurdag.

De Nationale Postcode Loterij en de Provincie Noord-Holland maken de dag financieel mogelijk.

Programma

Plenair in grote Teleport zaal

10.15-10.20	Opening door Ernest Briët, directeur van Landschap Noord-Holland
10.20-10.40	Opmerkelijke visie op de toekomst van de Noord-Hollandse natuur - Esther Bol van Ark Natuurontwikkeling

Grote Teleport zaal Zaalvoorzitter: Hans Stapersma

10.45-11.15	Noord-Hollandse vogeltrends – Kees Scharringa
11.20-11.40	Libellen in Zuid-Kennemerland – Piet Veel
11.45-12.15	Plenair in grote zaal: Presentatie Libellenatlas Zuid-Kennemerland en overhandiging aan Adnan Tekin, gedeputeerde provincie Noord-Holland
12.15-13.15	Lunchpauze. Bezoek marktkramen
13.15-13.45	Omhoog met het Veen en Innovatieprogramma Veen – Bas van de Riet
13.50-14.20	Onderzoek naar sterns – Mardik Leopold
14.20-14.45	Theepauze. Bezoek marktkramen
14.50-15.20	Opmerkelijke terugkeer van de kerkuil in Noord-Holland – Jasja Dekker

Kleine zaal (zaal 1.04) Zaalvoorzitter: Pim de Nobel

10.45-11.15	Migratie van vissen in en rond het Noordzeekanaal – Ben Griffioen
11.20-11.40	Grootschalige telling van bij huizen broedende vogels – Gert de Jong
13.15-13.45	Flits-presentaties – Niko Buiten over de tengere distel, Dorien Hoogeboom over eenden en Rolf Roos over het nieuwe boek Bloeiende Duinen.
13.50-14.20	Mossen in de duinen – André Aptroot
14.50-15.20	Toekomstige grazers in Noord-Hollandse natuur – Jos Vrolijk

Afsluiting in grote zaal

15.25-15.55	Inzet van drones bij natuuronderzoek - Peter van den Brandhof
15.55	Afsluiting door Ernest Briët

De Verneemspaak

Toekomst Zaanse Schans

Er wordt nagedacht over de toekomst van de Zaanse Schans, deze wordt beschreven in een ontwikkelstrategie. Dit heeft ook gevolgen voor de fietsers uit de Zaanstreek. Daarom hebben we onderstaande aandachtspunten aan de Stichting Zaanse Schans voorgelegd.

Huidig fietspad

Toeristen weten het verschil niet tussen fiets- en voetpad. Hier enkele aanbevelingen om het aantal conflicten tussen fietsers en voetgangers te verminderen.

1. Plaats op het huidige fietspad fietslogo's en attentietekens en maak het fietspad rood.
2. Maak een afscheiding tussen fietspad en voetpad met bloembakken of anderszins.
3. Verbreed het huidige fietspad onder in de dijk, dan is er meer ruimte om elkaar te ontwijken. Hierbij kan worden aangesloten op werkzaamheden die het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) gaat verrichten op de Kalverringdijk.
4. Maak een loopbrug of duidelijke oversteek met grote attentiewaarde voor voetgangers over het huidige fietspad bij de Kaasboerderij. Dit maakt het voor iedere deelnemer veiliger.

Fietspad om de Zaanse Schans heen
 Waarschijnlijk komt er een nieuw fietspad ten oosten van de Zaanse Schans tussen de Leeghwaterweg en de Enge Wormer.

5. Dit is voor scholieren uit Wormer en Wormerveer/Krommenie een prima fietspad naar het St. Michaël College. En voor fietsers uit Zaandam-Noordoost naar Wormer, Wormerveer en Krommenie geldt hetzelfde.
6. Leg het fietspad wat dichtertegen de Zaanse Schans aan dan nu gepland, met rood asfalt plus verlichting.

Langs 'de Hoop op d' Swarte Walvis'

Er gaan stemmen op om de huidige route af te sluiten voor fietsers.

7. Wij adviseren de weg langs d' Swarte Walvis open te houden voor fietsverkeer vanwege de fietsers uit Wormer die over de Julianabrug willen. Voor hen is dit een cruciale verbinding. Hetzelfde geldt vice versa voor inwoners van Zaandam-West, Koog en Zandijk.
8. Zaanstad promoot fietsen langs de Zaan en dat levert o.a. bij de rondvaartboten een zeer fraai uitzicht op. Daarom willen we de Kalverringdijk langs d' Swarte Walvis open laten voor fietsverkeer. Fietsers passen zich vanzelf aan als het druk is met voetgangers. Scholieren naar het Michaël College gaan namelijk via het nieuwe fietspad. Hierdoor neemt het drukke fietsverkeer af.
9. Het fietsen verbieden op dit stuk Kalverringdijk is geen goed idee. De Zaanse Schans is immers

aangelegd als woonwijk. Het doel van Zaanstad om 35% van het aantal verplaatsingen per fiets te laten plaatsvinden ga je niet halen als je wegen afsluit voor fietsers.

10. Als het stuk langs d' Swarte Walvis afgesloten wordt, moeten fietsende Zaanse wijkers wijken voor toeristen. Dat is niet juist en verkleint het draagvlak voor toerisme onder burgers. Fietsen hoort bij Nederland en het is juist leuk dat toeristen dit ervaren.

Aanvullende opmerkingen

11. Probeer zoveel mogelijk toeristen op de fiets naar de Zaanse Schans te laten komen.
12. Zet toeristencoaches in, het is immers de verantwoordelijkheid van de ondernemers om het fietsverkeer in goede banen te leiden.
13. We pleiten voor een extra aansluiting naar het nieuwe fietspad via de huidige parkeerplaats.
14. Verbeter de oversteek bij de Julianabrug naar de Diederik Sonoyweg. Fietsers van Zaanstad-Noord kunnen hier oversteken richting Zaandam-Oost.
15. Gebruik de historie om Nederland als fietsland te promoten. Zet bijvoorbeeld acteurs op oude fietsen in.

Fietzersbond Zaanstreek.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING

De KNNV is een vereniging voor veldbiologie die natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming wil bevorderen. Kernwoorden als duurzaamheid en biologische diversiteit staan hoog in het KNNV-vaandel. De KNNV biedt natuur- en milieueducatie d.m.v. lezingen, excursies, cursussen, kampen en reizen. De KNNV heeft veel actieve werkgroepen en een eigen uitgeverij. E-mail KNNV afdeling Zaanstreek: secretaris@zaanstreek.knnv.nl

Excursie rond de sluis in Zaandam

Op deze aangenaam warme zomeravond lopen we met zes leden een ronde om de sluis in Zaandam.

Het grootste deel van het terrein is verhard, dus zoeken de planten een plek tussen de voegen van de tegels. Alleen langs de sluiskolk is wat meer aarde, aangewaaid of naast rijplaten, want er wordt aan de sluis gewerkt. Ondanks de droogte staat er verrassend veel.

Voor de leden die slecht ter been zijn is dit een excursie waaraan ze volop mee kunnen doen. We lopen deels over straat, daarom worden de gele KNNV-hesjes aangetrokken. Niet alleen vanwege de veiligheid, maar zo maken we ook propaganda.

Het werkt wel. De sluiswachterdame is heel belangstellend en kijkt nieuwsgierig met ons mee. Natuurlijk vertellen we over de planten die hier staan. Ze vindt het leuk, maar verzucht dat ze het nooit allemaal zo vlug kan onthouden.

Daarom benadrukken we een paar: slangenkruid, bezemkruiskruid en hertshoornweegbree. Even later worden we aangesproken door een paar mannen die duidelijk wat te veel geestverruimende middelen of drank

hebben ingenomen. Ze stellen wel een aardige vraag: of we dit vaker doen, zodat je over een langere periode weet of het goed gaat met de planten. Dat doen we nog niet.

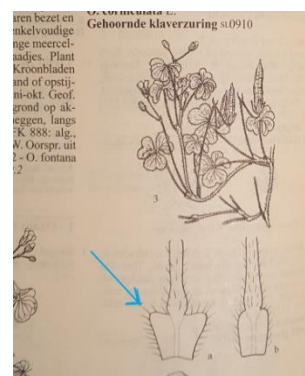
Turen langs de sluiswanden levert tongvaren, muurvaren en enkele bladen van smalle stekelvaren op. De laatste was op deze plekjes in juni al gedetermineerd, met sporangien op de bladeren. Nu was er niet veel meer van over. In de sluiskolk vangt een visser net een flinke baars (*Perca fluviatilis*). De gierzwaluwen, die je altijd boven de stad hoort, zijn vertrokken. Alleen wat meeuwen - kleine mantelmeeuw, zilverbmeeuw en kokmeeuw - vliegen heen en weer. Op veel plaatsen zitten plakaten met een algemeen korstmos: groot dooiermos (*Xanthoria parietina*).

Na de ronde om de sluis lopen we nog even langs de Oostzijderkerk. De muren zijn kort geleden schoongemaakt en

gerestaureerd. Toch vinden we op de steunberen nog een paar muurvarens. Onderaan de muren staat veel klaverzuring. De roodachtig gekleurde bladeren vallen op. Er lijken geen steunblaadjes onderaan de steel van het blad te zitten, dus zou het stijve klaverzuring moeten zijn. Maar A.v.S. is heel stellig: deze is het echt niet, vanwege de bladkleur. Een stukje geplukt en thuis nog eens met de loop gekeken, nu wel heel kleine steunblaadjes in beeld, dus toch gehoornde klaverzuring.

Rechts: uit de Heukels: Het is maar net aan 2 mm, dus niet alleen een loop, maar ook goed licht nodig.

Er zijn al veel planten uitgebloeid of verdord door de droogte. Daarom was niet alles met zekerheid op naam te brengen. Gelukkig waren er eind juni een aantal al gedetermineerd.

We sluiten de excursie af bij het begin van de Prins Hendrikkade, waar we nog even gezellig napraten.

Cor Wouda

Geïnvventariseerde planten in Heukelsvolgorde 23^e druk

	Varens		
<i>Dryopteris carthusiana</i>	Smalle stekelvaren	P	veg
<i>Asplenium scolopendrium</i>	Tongvaren	P	veg
<i>Asplenium ruta-muraria</i>	Muurvaren →	P	veg
Poaceae	Grassen		
<i>Lolium perenne</i>	Engels raaigras		fr
<i>Poa annua</i>	Straatgras	P	fr
<i>Phalaris arundinacea</i>	Rietgras	R	fr
<i>Eragrostis pilosa</i>	Straatliefdegras	P	fr
<i>Echinochloa crus-galli</i>	Europese hanenpoot	P	fr
<i>Digitaria ischaemum</i>	Glad vingergras	P	fr
<i>Setaria viridis</i>	Groene naalbaar	P	fr
Polygonaceae	Duizendknoopfamilie		
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkruid	P	fl
<i>Polygonum aviculare</i>	Gewoon varkensgras		fl
Caryophyllaceae	Anjerfamilie		
<i>Spergula arvensis</i>	Gewone spurrie	P	fl
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur	P	veg
	Diverse families		
<i>Atriplex spec</i>	Melde (mogelijk Spiesmelde)	P	fl
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper	P	veg
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid		veg
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem	P	fl
<i>Epilobium hirsutum</i>	Harig wilgenroosje	R	fl
<i>Oxalis corniculata</i>	Gehoornde klaverzuring	P	fl
<i>Ulmus spec</i>	Iep		veg
<i>Coronopus didymus</i>	Kleine varkenskers	P	fr
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid	P	fl
<i>Solanum nigrum</i> subsp. <i>nigrum</i>	Zwarte nachtschade	P	fr
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot	R	fl
Plantaginaceae	Weegbreefamilie		
<i>Cymbalaria muralis</i>	Muurleeuwenbek →	P	veg
<i>Plantago coronopus</i>	Hertshoornweegbree	P	fr
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree		veg
<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>	Grote weegbree	P	fr
Apiaceae	Schermbloemenfamilie		
<i>Daucus carota</i>	Peen		fl
Asteraceae	Composietenfamilie		
<i>Solidago canadensis</i>	Canadese guldenroede	R	fl
<i>Conyza canadensis</i>	Canadese fijnstraal		fr
<i>Gnaphalium luteo-album</i>	Bleekgele droogbloem	P	fr
<i>Helianthus annuus</i>	Zonnebloem		veg
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Harig knopkruid		fl
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad		veg
<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruid	P	fl
<i>Arctium minus</i>	Gewone klit	R	veg
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel	R	fr
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid		fl
<i>Mycelis muralis</i>	Muursla →	P	fl
<i>Taraxacum officinale</i>	Paardenbloem		veg
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool	P	fr
Het ontwikkelingsstadium aangegeven met fl- bloeiend, fr- vruchtdragend, veg- vegetatief			
P = o.a. bekend als plant in pioniersvegetaties, R = o.a. bekend als plant ruigte-vegetaties			

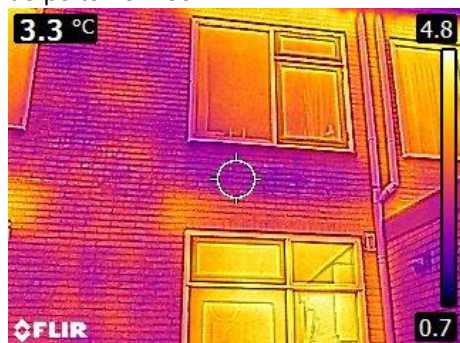
ZAANSE ENERGIE KOÖPERATIE

De Zaanse Energie Koöperatie (ZEK) is een door vrijwilligers gedreven coöperatieve vereniging zonder winstoogmerk die duurzame energie propageert in de Zaanstreek. Hoofddoelstelling van de ZEK is: "elk huis in de Zaanstreek klimaatneutraal". De ZEK stimuleert de inzet van duurzame energie door middel van ondersteuning van duurzame projecten en ontplooit ook eigen initiatieven op dit gebied. De Zaanse Energie Koöperatie doet behalve aan wind ook aan zonne-energie en verkoopt onder de naam 'Zaanse Energie' nu zijn eigen opgewekte duurzame energie aan leden en andere belangstellenden (binnen en buiten de Zaanstreek). www.zaanse-energie-kooperatie.nl

Wilt u ook een lagere energierekening?

Het klimaat verandert. Ook in de Zaanstreek is dit letterlijk voelbaar. Als we bewuster met ons energiegebruik omgaan, is dit beter voor het klimaat en de portemonnee!

Meld u aan voor een warmtescan!

In de winter komen we graag bij u langs om van uw woning opnames te maken met een infraroodcamera. Hierop is te zien waar warmte van uw woning van binnen naar buiten stroomt en waar kou de woning binnenkomt.

Met dit inzicht zijn effectiever beslissingen te nemen over isolatiemaatregelen, tips voor bewust energiegebruik en een lagere energierekening.

Kosten € 50,- Heeft u interesse of wilt u zich aanmelden? Mail naar:

warmtescan@zaanse-energie-kooperatie.nl

Tips

- * Zet je thermostaat een graadje lager.
- * Draai de verwarming uit in ruimtes waar u niet vaak komt of slaapt.
- * Zet apparaten na gebruik uit en niet in de standby-stand.
- * Isoleer de vloer, muren en het dak!
- * Heeft u HR dubbel glas en zijn al uw gloeilampen al vervangen door LED?

Warmtescan is een actie van de ZEK. www.zaanse-energie-kooperatie.nl

MILIEUDEFENSIE

Milieudefensie werkt aan een Nederland dat minder verspilt van wat de aarde ons biedt. En dat ook eerlijker deelt met de rest van de wereld en met de generaties na ons. De steun en de inzet van burgers is daarbij cruciaal.

Milieudefensie Zaanstreek houdt zich o.a. bezig met luchtkwaliteit (metingen), een permanent motorisch vrij centrum Zaandam, de transitie naar plantaardige voeding, vega flyer in diverse delen van de Zaanstreek, het tellen van vega producten in de supermarkten in de Zaanstreek en het uitreiken van een Vega Award aan de supermarkt met het hoogste aanbod aan vegetarische producten, het invoeren van de JA/JA sticker in Wormerland en Oostzaan en

het bevorderen van wilde natuur c.q. biodiversiteit in de Zaanstreek. Wij komen een keer in de maand bij elkaar bespreken acties en verdelen de taken. Vergaderlocatie is De Knapzak, Noordeinde 10 in Wormerveer. Milieudefensie Zaanstreek houdt zich ook bezig met tellingen van vegetarische artikelen en dit jaar ook voor het eerst met het inventariseren van het Fairtrade assortiment in Zaanse supermarkten. Hiervoor reikt

Milieudefensie Zaanstreek in het najaar aan de winnende supermarkten een Award uit. Verder werkt Milieudefensie Zaanstreek aan gezonde schoolkantines en deelname aan de Nacht van de Nacht staat op het programma. Informatie over Milieudefensie Zaanstreek is te krijgen bij Hans Mandjes, tel. 06-48363237, zaanstreek@milieudefensie.nl

Wormerland Duurzaam

'Wormerland Duurzaam' is een burgerinitiatief ondersteund door de gemeente Wormerland die wijkgericht werkt aan een energieneutraal Wormerland. Al drie projecten in wijken, Plaszoom Oost, Prins van Oranjebuurt en Wijde Wormer/Neck zijn succesvol afgesloten. Persoonlijke benadering van bewoners en een voorlichtingsavond zijn gevolgd door een royale plaatsing van zonnepanelen! Daarnaast wordt de 'Dag van de Duurzaamheid' dit jaar op 14 oktober een dag van ruchtbaarheid geven aan gerealiseerde duurzame projecten in Wormerland. In 2017 was er een fietstocht langs die projecten. Voor 2018 is er nog geen definitief programma. Voor info evt. participatie aan 'Wormerland Duurzaam' kan men met Hans Mandjes contact opnemen: tel. 06-48363237

BIJZONDERE BOMEN IN DE ZAANSTREEK

In deze rubriek willen we aandacht schenken aan een aantal bijzondere bomen welke in onze directe omgeving te vinden zijn. Een aantal daarvan heeft een bijzondere betekenis. Daar zijn bijvoorbeeld de herdenkingsbomen of jubileumbomen, die geplant zijn in de openbare ruimte of in een voortuin, of er zijn bomen die onze aandacht verdienen, vanwege hun bijzondere soort. Maar lang niet alle bomen zijn bij ons bekend. Wij zouden het op prijs stellen als U ons wilt helpen door deze bomen bij ons te melden. Stuur de informatie naar KMZ of mail KMZ (KMZ@dds.nl) of naar Monique Zonneveld: m.zonneveld28@upcmail.nl.

Oostenrijkse eik (*Quercus x turneri*)

De altijd groenblijvende eik is een kruising tussen de steeneik en de zomereik en is ontstaan in Engeland op een kwekerij van Turner. Alle nakomelingen zijn afkomstig van deze kloon. Deze weinig gebruikte Oostenrijkse eik is winterhard. Hij vormt een zeer dicht bladerdak en vaak een meervoudige stam. De bladeren zijn smal, met een wigvormige voet en regelmatig, korte, naar voren gerichte afgeronde lobben. Het blad is leerachtig van boven, donker groen en iets glanzend

en deze bladeren staan op viltige twijgen. Het blad valt pas na de winter af. De bloei komt gelijk met het blad en dan ontwikkelen zich de eikeltjes; deze vallen na een maand al af. De Oostenrijkse eik is weinig aangeplant en komt maar zelden voor; hij is te vinden in het Koogerpark bij de ijsbaan. Het is een nog jonge boom en hij heeft de entplaats bij de voet.

Ook in de Hortus in Amsterdam en Artis staan exemplaren.

